

VINERI • 24 MAI 2013 • ANUL LXIII NR. 21

FOAIA

100 ANI ÎN 1951

românească

SĂPTĂMÂNAL AL ROMÂNILOR DIN UNGARIA

www.foaia.hu / foaia@foaia.hu

Băştinaşi şi venetici
Uniunea Culturală are un nou Statut
Pe urmele românilor din Cehia

CALENDAR ORTODOX

27 mai, Sf. Mc. Iuliu Veteranul; Sf. Sfințiți Mc. Terapont și Eladie; Sf. Mc. Alipie; Sf. Ioan Rusul.
28 mai, Cuv. Nichita Mărt., Ep. Calcedonului; Sf. Sfințiți Mc. Eutihie.
29 mai, miercuri, Sf. Mc. Teodosia; Sf. Sfințiți Mc. Olivian și Alexandru (Înălțarea praznicului Cincizecimii).
30 mai, joi, Cuv. Isaachie Mărt. și Varlaam; Sf. Mc. Natalie.
31 mai, vineri, Sf. Mc. Ermie; Sf. Mc. Eusebie și Haralambie.
1 iunie, sâmbătă, Sf. Mc. Justin Martirul și Filosoful; Sf. Mc. Hariton, Firm și Valerian.
2 iunie, duminică Sf. M. Mc. Ioan cel Nou de la Suceava; Sf. Nichifor Mărt., Patr. Constantinopolului. Duminica a V-a după Paști (a Samarinenicii).

10 vorbe pe săptămână

APOLITIC – Care este în afara politicii, care nu se ocupă cu politica. – Din fr. apolitique. = APOLITIKUS, POLITIKAMENTES

BĂȘTINAȘ – (Persoană) care se află din moși-strămoși pe pământul pe care locuiește; autohton, indigen, aborigen. – Baștină + suf. -aș. = ŐSI, ŐS-, ŐSLAKOSSÁG

CERT – De care nu te poți îndoi; sigur, neîndoios. – Din lat. certus = BIZTOS

EPUIZAT – Terminat, sfârșit, isprăvit. Din: epuiza. – Din fr. épuiser = FÁRADT, KIMERÜLT

ÎNGLOBA – A introduce ca parte integrantă într-un tot; a include, a cuprinde. – Din fr. englober = MAGÁBA FOGLAL

MIGRATOR – Care migrează; călător. – Din fr. migrateur = VÁNDOR

MIGRA – (Despre populații) A se deplasa în masă dintr-o regiune în alta, dintr-o țară în alta. – Din migrație (derivat regresiv). = ELVÁNDOROL

PREAMBUL – 1. Parte introductivă a unui discurs, a unei scrieri, a unei convorbiri, în care sunt expuse rezumativ problemele ce vor fi dezvoltate ulterior; introducere, precuvântare, prefață, cuvânt înainte. 2. Parte introductivă a unui act important, a unui tratat internațional, care lămurește utilitatea sau necesitatea lui sau care prezintă sumar dispozițiile lui generale; expunere de motive (a unui proiect de lege). [Pr.: pre-am-] – Din fr. préambule. = BEVEZETŐ, BEVEZETÉS

STATUT – Act sau ansamblu de dispoziții cu caracter oficial, prin care se reglementează scopul, structura și modul de funcționare al unei organizații, societăți, asociații etc. – Din fr. statut, lat. statutum = ALAPSZABÁLY

VENETIC – Persoană venită undeva din alte locuri și considerată străină în locul unde s-a stabilit. – Din ngr. venétikos (II) și tc. venedik = JÖTTMENT

Apateu

Comemorarea
lui Eminescu

Martți, 11 iunie, cu începere de la ora 9.30, la Biserica Ortodoxă din Apateu va avea loc manifestarea prilejuită de comemorarea poetului național Mihai Eminescu (15 ianuarie 1850 – 15 iunie 1889), al cărui bust se află în cur-

tea bisericii. În deschiderea evenimentului va fi oficiată o slujbă de parastas la bustul poetului, urmată de un program cultural. În încheiere vor fi depuse coroane la bustul poetului Mihai Eminescu.

A.C.

Micherechi

Procesiune
de Ziua Copilului

Prin binecuvântarea Preasfințitului Părinte Siluan, Episcopul Eparhiei Ortodoxe Române din Ungaria, grupul școlarilor de la orele de religie de la școala generală din Micherechi și alți tineri din localitate, sub îndrumarea Părintelui Visarion Tuderică,

organizează sâmbătă seara, pe 1 iunie, de la ora 19.00, o procesiune de Ziua Copilului. Ceremonia religioasă va începe de la intrarea în sat dinspre Șercad și se va încheia la biserica ortodoxă printr-o rugăciune.

A.B.

Otlaca-Pustă

Sfințire
de biserică

Duminică, 9 iunie, în mica localitate bichișeană, Otlaca-Pustă, va avea loc slujba de sfințire a paraclisului de lemn în stil maramureșean, cu hramul „Sf. Mare Mucenic Gheorghe”. Tot în această zi are loc și aniversarea a 100 de ani de la înființarea Parohiei Ortodoxe Române din Otlaca-Pustă și de la constituirea bisericii cu hramul „Înălțarea Domnului” și Ziua Românilor. Evenimentele vor avea loc cu începere de la ora 8.45, urmate de săvârșirea Sfintei Liturghii Arhieresti în paraclis, îndată după sfințirea acestuia, precum și de o agapă frățească. În această zi, români din Otlaca și fii ai satului se vor întâlni și cu ocazia Zilei Românilor, la diferite programe culturale.

A.B.

Ziua Copilului în Capitală

În ziua de 8 iunie, cu începere de la ora 12.00, va avea loc cea de a 4-a ediție a sărbătorii Zilei Copilului la Budapesta, în curtea Capelei ortodoxe din

strada Holló. Organizatorii: Asociația Femeilor Ortodoxe Române din Budapesta, Autogovernarea românească din cartierul XI din Capitală și Așezămân-

tul Monahal Sfântul Ioan Botezătorul pregătesc pentru ediția din acest an și surprize cu care doresc să-i încânte pe copii, indiferent de vârstă.

G.E.

Poza săptămânii

Amintiri din vremuri mai bune

Părerile autorilor nu coincid întotdeauna cu opinia Redacției. Responsabilitatea juridică pentru conținutul articolelor publicate în Foaiă românească aparține autorilor. Foaiă românească nu garantează publicarea textelor nesolicitate de redacție.

Pe copertă: Maci
(foto: din arhivă)

Uniunea Culturală are un nou Statut

Sâmbătă, 18 mai, Adunarea generală a Uniunii Culturale a Românilor din Ungaria și-a ținut ședința anuală, care pe lângă punctele obligatorii (dări de seamă și aprobări de buget) a avut ca sarcină modificarea Statutului Uniunii și, în urma demisionării a trei membri din Prezidiu, alegerea unor membri noi. Ședința a fost condusă de președinta **Emilia Martin**, care în a doua parte a ședinței și-a dat demisia atât din funcția de președinte, cât și de membru în Prezidiu.

Adunarea generală a Uniunii a avut până de curând 54 de membri, delegați ai asociațiilor și comunităților afiliate. Însă Legea Civilă din 2011 nu permite ca membri ai unei Uniuni să fie și organizații fără drept juridic: „Membri ai unei uniuni pot fi fundații sau asociații”, se arată în Legea CLXXV, 4. §, punctul 3. Astfel, comunitățile afiliate Uniunii, care nu au drept juridic, pot rămâne membre ale celei mai mari organizații românești numai cu drept consultativ, fără drept de vot. Acestea sunt: Comunitatea baptiștilor români din Miercurea, Comunitatea baptiștilor români din Chitighaz, Comunitatea școlii românești din Chitighaz, Comunitatea școlii românești din Aletea, Comunitatea Catedrei de Română din Seghedin, comunitățile de români din Diósjenő, Gödöllő și Szolnok. „În caz că aceste comunități se vor organiza în asociații sau în fundații, adică vor obține dreptul de persoană juridică și până la ședința adunării generale din 2014 vor sem-

nala acest lucru, vor redeveni în mod automat membri cu drepturi depline ale Uniunii. Uniunea nu vrea să excludă din rândurile sale nicio organizație, dar este nevoită să respecte legile în vigoare”, a spus la ședința președinta Emilia Martin.

Adunarea generală a Uniunii are în acest moment 42 de delegați cu drept de vot, dintre care la ședința de sâmbătă trecută au luat parte 31, deci în număr legal pentru a putea modifica Statutul și a alege noi membri în Prezidiu.

Primul punct de pe ordinea de zi s-a referit la modificarea Statutului, care a fost schimbat ultima dată în anul 2009, dar din cauza noii Legi Civile din 2011, Statutul UCRU a trebuit pus în concordanță cu noile legi în vigoare.

În preambulul noului Statut se stabilește: „Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria este organizația civilă independentă, apolitică, democratică a românilor din Ungaria, formată pe bază de voluntariat, și

care întrunește mai multe organizații afiliate.”

Principalul scop al Uniunii este: „Uniunea reprezintă și apără drepturile, interesele individuale și colective ale naționalității române de pe teritoriul Ungariei. Uniunea reprezintă românii din Ungaria în punerea în valoare a drepturilor minoritare asigurate de Constituție, de legile și contractele internaționale.”

Elemente noi în Statut sunt: în viitor, nu Adunarea generală, ci Prezidiul va decide de primirea în rândurile Uniunii a unor noi membri; organizațiile afiliate vor plăti taxă anuală de membru, după fiecare membru delegat câte 1000 pe an.

După aprobarea modificării Statutului, care conține și multe elemente tehnice, obligatorii, cei 31 de delegați au votat darea de seamă a activității UCRU pe anul 2012, gospodărirea pe 2012 a Uniunii și a Editurii NOI, au aprobat planul de lucru pentru anul 2013 și planurile bugetare pe acest an atât ale Uniunii, cât și ale Editurii NOI. Adunarea generală a decis apoi ca cei 118 mii de forinți, pe care Uniunea i-a primit anul trecut din 1% acordat de contribuabili, îi va folosi pentru evenimentele culturale organizate de UCRU.

(Continuare
în pag. a 5-a)

EDITORIAL

Băștinași și venetici

Dacă uităm pentru moment de numărul agreat de 35.641 de (așa-zisi) români din Ungaria, și ne concentrăm mai mult la celelalte date de la recensământ, putem constata că totuși nu suntem chiar așa de mulți. În octombrie 2011, în Ungaria s-au declarat de naționalitate română 26.345 persoane, iar de limbă română maternă 13.886. Față de cei 7995 de români și cei 8482 de cetățeni cu limba maternă română din anul 2001 totuși semnificativ de mulți. Cine sunt acești români? Cum de s-au înmulțit așa de tare? Dacă au existat, au trăit printre noi și până acum, de nu și-au declarat naționalitatea și limba maternă? Cum de acum au prins curaj? Șirul întrebărilor poate continua până la nesfârșit. Și, din păcate, răspunsuri nu prea găsim.

Cert este că suntem 26.345 de români în Ungaria. Adică așa ne arată statisticile. Avem la dispoziție 10 ani, până la următorul recensământ, ca să ne găsim unii pe alții, ca să ne apropiem, să ne cunoaștem, să ne organizăm într-o comunitate solidă. Dacă suntem... Un alt lucru sigur este că nu numărul românilor băștinași s-a putut spori în așa măsură, pentru că noi, băștinașii, ne-am înmulțit în ultimii zece ani mai mult în cimitire, decât în grădinițe. Atunci cine suntem? Cu siguranță ceilalți români, și credem că ei sunt majoritatea, sunt veneticii, românii care s-au stabilit pe teritoriul Ungariei în ultimii 10-20 de ani. Mulți dintre aceștia poate doar acum au avut curajul să-și declare naționalitatea și faptul că nu maghiara este limba lor maternă. Dacă este așa cum credem noi, în următorii câțiva ani vom asista la nașterea unor noi comunități locale, la organizarea lor în cluburi sau asociații, la înființarea de noi instituții românești, grădinițe, școli, poate chiar și biserici.

Pe lângă românii băștinași și cei venetici, numărul de 26.345 îi înglobează și pe românii migratori, adică cei care în toamna anului 2011, pentru o perioadă mai scurtă sau mai lungă au trăit, au învățat, au lucrat, etc. în Ungaria. Nu știm ei câți sunt, dar aceștia cu siguranță nu au venit aici împreună cu familiile lor și nici cu gândul de a face rădăcini în această parte a Bazinului Carpatic. Poate au făcut învierea înconjurând Capela ortodoxă din Budapesta, dar cu siguranță nu vor lupta pentru înființarea unei grădinițe românești în Capitala ungară.

Care este, totuși, lecția pe care ne-o dau numerele de la ultimul recensământ? 1. Că nu suntem așa de puțini. Adică, suntem mulți. Că suntem tot mai mulți. 2. Că dacă am reuși să ne unim într-o comunitate adevărată, am fi puternici. Avem drepturi, avem legi relativ bune. Dar nu avem puterea și mintea ca să ne folosim de ele. 3. Că vocea unei comunități puternice, bine încheiate se aude mult mai bine până și în sălile de tratative din Parlamentul sau Guvernul de la Budapesta. 4. Că mai multe guri nu pot fi astupate atât de ușor ca două-trei. 5. Că instituții solide, școli și grădinițe cu învățământ de calitate, presă obiectivă și competitivă putem avea numai dacă avem o pătură de intelectuali bine pregătiți.

Specificul principal al migratorilor este că ei nu stau locului, nu au planuri, nu-i ajută cu nimic pe băștinași. O comunitate veche, îmbătrânită și, uneori, obosită, epuizată, poate primi noi impulsuri, noi puteri, prin sângele proaspăt al veneticilor. Dar pentru ca acestea să funcționeze cum trebuie e nevoie și de multă gândire limpede, de capete gânditoare, de alungarea invidiei și a urii față de alții, de încredere reciprocă. De voința de a ne cunoaște, de a ne apropia, de a forma un tot întreg, de a ne uni forțele. Pentru un scop comun, pentru un viitor comun.

Eva Șimon

Sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena

Anul 2013 a fost proclamat, la inițiativa Preafericitului Părinte Patriarh *Daniel*, de Sfântul Sinod al Bisericii Ortodoxe Române, drept Anul omagial al Sfinților Împărați Constantin și Elena la împlinirea a 1.700 de ani de la Edictul de libertate religioasă de la Milano (313) și Anul comemorativ „Dumitru Stăniloae” (1903–1993) la împlinirea a 110 de ani de la naștere și a 20 de ani de la trecerea la cele veșnice a celui mai important teolog român.

Sărbătoarea Sfinților Împărați Constantin și Elena este hramul istoric al Catedralei Patriarhale. Cu

această ocazie, în perioada 20–24 mai, la Patriarhia din București au avut loc mai multe manifestări (o slujbă a Privegherii de hram; au fost scoase în procesiune și așezate în baldachinul de pe Dealul Patriarhiei sfintele moaște ale Cuviosului Dimitrie cel Nou, ocrotitorul Bucureștilor, ale Sfinților Împărați Constantin și Elena și ale Sfântului Ierarh Nectarie din Eghina, Vindecătorul de boli; vernisajul expoziției „Icoana ortodoxă – lumina credinței”; Congresul Internațional de Teologie Sfinții Împărați Constantin și Elena, promotori ai libertății religioase și susținători

ai Bisericii). Sfinții Împărați Constantin și Elena sunt doi dintre cei mai iubiți sfinți de către români. Așa se explică și faptul că, astăzi, aproape 1.850.000 de români poartă numele Constantin și Elena sau derivate ale acestora. Mărturie a acestei evlavii stau și numeroasele biserici parohiale și monahale, din țară și din străinătate, care și-au așezat viața duhovnicească sub ocrotirea Sfinților Împărați ai Ortodoxiei.

Ei sunt cinstiți în mod deosebit, fiind trecuți în rândul sfinților cu denumirea de „isapostolos” – „întocmai cu Apostolii”.

E.S.

Ioan Alexandru

Clopotele

De-atâtea clopote la gâtul turmelor
trase pe jos de miile de ani
pământul este
cea mai curată

lacrimă
din univers.

Din miez de noapte-până-n miez de veac,
pe frig, strânși laolaltă ne încălzim
plângând într-una.

Din lacrimi facem clopote și le dosim
la gâtul turmelor să nu le vadă luna.
Primăvara semănăm în arbori și în stânci
sămânța clopotelor și izvorăsc în lume
păsări și flori cântând în limba lor
același dor de moarte cum ne poate spune.

Vara ascundem clopotele într-un turn,
pieziș le ridicăm în ceruri peste cimitire
înfricoșați și batem cu bătaia lor
în spatele lui Dumnezeu de fericire.

Toamna tragem clopotele din nouri pe pământ
și le gonim pe funii de-a lungul omenirii
duhnind a foc și moarte la-ntoarcerea-napoi
le cuibărim cenușa și haosul din noi.

Dar gerul iernii negre coboară în părinți,
clopotele fierb în fiecare,
pământul de departe văzut e-un clopot sugrumat
pe-o lacrimă enormă uscată lângă mare.

Un creștin l-a întrebat pe duhovnicul său:

– Părinte, aș vrea să fiu un bun creștin, să am o viață fără păcate. Ce trebuie să fac mai întâi, ce este cel mai important?

– O, fiule, totul este important. Ia spune-mi, dacă ai o grădină în care plantezi tot felul de flori frumoase, aștepti să crească? Așa, fără să faci nimic, or să răsară ele?

– Nu, părinte, trebuie să le ud...

– Dar dacă le uzi și atât, vor crește ele mari și frumoase?

– Nu, părinte, trebuie și să muncesc, să am grijă de ele, să nu fie distruse de buruieni...

– Dar dacă le dai toate acestea, și nu vor avea lumină, pot ele să crească?

– În nici un caz, părinte,

Grădina sufletului

atunci toată munca mea nu-și are rostul, florile nu vor crește niciodată.

– Acum ai înțeles, fiule?! Sufletul nostru este asemenea unei grădini, în care sunt semănate cele mai frumoase flori: dragostea, credința, bunătatea, cumpătimea, omenia... Noi, însă, trebuie să avem grijă de această grădină din sufletul nostru, ca tot ce este acolo să înflorească. Doar astfel sufletul omului se umple de frumusețe.

Ce trebuie să facem pentru toate acestea? Să avem grijă ca buruienile păcatelor să nu prindă rădăcini în suflet, să veghem mereu ca răul să nu se cuibărească în noi, fiindcă, odată intrat, este foarte greu să-l mai scoți. Și ce mai trebuie

să facem pentru grădina sufletului? Să o udăm mereu cu apa dăătoare de viață, care este rugăciunea.

Dar ele tot n-ar crește, dacă nu le-ar încălzi pe toate lumina binefăcătoare a dragostei dumnezeiești. Și unde ar putea găsi sufletele noastre mai multă căldură și lumină dumnezeiască, dacă nu în Biserică?!

E, poți tu să-mi spui, fiule, ce este mai important? Toate sunt importante. Fii mereu atent la sufletul tău, ai grijă de el, fiindcă atunci și Dumnezeu te va ajuta.

Doar așa, prin munca noastră și cu ajutorul Domnului, florile minunate din sufletele noastre, adică dragostea, credința și toate lucrurile bune pe care Dumnezeu ni le-a dăruit, vor crește nestingherite, iar viața ni se va umple de fericire.

Uniunea Culturală are un nou Statut

(Urmare din pag. a 3-a)

Ultimul punct pe ordinea de zi a fost alegerea a trei noi membri în Prezidiu. La ședința de sâmbătă trecută și-au anunțat demisia din conducere Emilia Martin (președinte), dr. Maria Berényi și Elena Csobai. În locul lor au fost aleși Marius Maghiaru (Budapesta), Rita Pătcăș (Jula) și Ioan Ruja (Jula). Conform Statutului Uniunii, noul președinte al UCRU va fi ales de către Prezidiu, la viitoarea ședință a conducerii.

La ședința Adunării generale au mai luat parte Victor Micula, ambasadorul României la Budapesta, Dragoș Țigău, consul din Jula și Veronica Ionescu, secretar II al Ambasadei din Budapesta. A. Butar

„Poveștile caselor”, ediția a doua

La sfârșitul săptămânii trecute a ieșit de sub tipar ediția a doua a volumului „Poveștile caselor. Români în Buda și în Pesta”, scris de dr. Maria Berényi. Cartea a apărut în îngrijirea Institutului de Cercetări al Românilor din Ungaria, cu sprijinul financiar al Ministerului Resurselor Umane. Prima ediție a apărut în vara anului 2011. Succesul cărții demonstrează că aceasta a fost lansată în Jula, Budapesta, Micherechi, Mișcolț, Tab și la Academia Română din București. „Acest album este rezultatul muncii unei echipe însuflețite fără de care cartea nu ar fi putut ajunge la atâția oameni, nu ar fi putut fi prezentată în atâtea orașe”, ne-a mărturisit Maria Berényi. „Ideea și sugestia editării unui album trilingv a venit din partea doamnei Ireny

Volumul poate fi procurat de la Institutul de Cercetări (Jula, str. Gh. Doja nr. 8)

Comaroschi, Ambasadorul României la Budapesta în perioada 2005–2011. De la bun început am simțit dragostea și respectul unui diplomat român pentru istoria poporului său și rolul acestuia în preservarea limbii și culturii comunităților românești din țările în care se află în misiune. Excelența Sa a dorit să ofere cititorilor acestui album un omagiu dedicat conviețuirii în același spațiu a mai multor culturi, între care la loc de cinste se numără cultura română, dar și să îi aducă în atenție pe românii care au trăit sau au trecut prin Budapesta, lăsând în urma lor ctitorii de seamă și povești de viață demne de a fi auzite și urmate”, ne-a mai spus autoarea volumului după lansarea primei ediții.

E.Ș.

Bijuterii muzicale la pian și fagot

ICR Budapesta organizează în zilele de 6, 8 și 9 iunie un mini-turneu concertistic sub titlul „Bijuterii muzicale” în trei importante centre culturale ale Ungariei: Gödöllő – „Sala festivă” a Castei Regal (6 iunie, ora 19.00), Budapesta – „Sala de Marmură” a Radiodifuziunii Maghiare (8 iunie, ora 18.00) și Seghedin – Filarmnica (9 iunie, ora 18.00).

Participă două nume de referință ale muzicii clasice din România: Ilinca Dumitrescu (pian) și Vasile Macovei (fagot).

Programul cuprinde lucrări de Domenico Scarlatti, Antonio Vivaldi, Mihail Jora, Zoltán Aladár, Ion Dumitrescu și Paul Constantinescu.

Ilinca Dumitrescu a fost distinsă cu importante premii din România („Premiul Academiei Române”, „Premiul ICR”), dar și cu dis-

tinții internaționale („Cavaler în Ordinul Artelor și Literelor” din partea Ambasadei Franței la București). A concertat în orașe din 40 de țări și în 33 de capitale de pe 5 continente. Este doctor al „Universității Naționale de Muzică” din București.

Vasile Macovei este prim-solist al orchestrei „Operei Naționale” din București, cadru didactic al „Universității Naționale de Muzică” din București. S-a bucurat și de o susținută activitate solistică în țară și în străinătate, susținând numeroase turnee europene.

Pe scurt...

SEGHEDIN

Între 17 și 26 mai, la Seghedin au loc Zilele Orașului. În cadrul seriei de evenimente se desfășoară Festivalul Vinului, ediția a 19-a, dar se pot viziona concerte, programe pentru copii și spectacole folclorice în mai multe puncte ale orașului. Alături de Festivalul Vinului se organizează și Curtea Gastro, Cavalcada de la Piața Domului și Târgul de la Pod. În 26 mai se organizează și Întâlnirea Internațională de Folclor, care de aproape un deceniu este una dintre cele mai importante momente din seria evenimentelor din cadrul Zilelor Orașului Szeged. Căsuțele de lemn din Piața Klauzál și de pe strada Károlysz gâzduiesc expoziții de cașcaval, dulciuri, respectiv pălinci autohtone.

JULA

Pe 30 mai, conducerea grădiniței românești din Jula invită părinții și buncii copiilor care frecventează această instituție să petreacă împreună o după-amiază frumoasă. Programul din cadrul Zilei Familiei va începe la ora 16.00.

BUDAPESTA

Pe 31 mai, la Liceul bilingv „Móricz Zsigmond” din capitală va avea loc festivitatea acordării premiilor a concursului național OKTV la limba și literatura română și la celelalte discipline. De la Liceul „N. Bălcescu” din Jula vor fi premiate eleve din clasa a XI-a: Adriana Somogyi, Jenifer Iuhás, Alexandra Fodor, câștigătoarele concursului național la limba și literatura română. Adriana Somogyi, Jenifer Iuhás au fost pregătite de profesoara de română Elena Olteanu, iar Alexandra Fodor a fost îndrumată de profesoara Stela Nicula Machour.

CENADUL UNGURESC

Biserica românească din Cenadul Unguresc își sărbătorește hramul, care este dedicat Praznicului „Înălțării Domnului”, duminică, 16 iunie. Sfânta Liturghie, care va începe la ora 9.30, va fi săvârșită de către PS Siluan, Episcopul românilor ortodocși din Ungaria.

Peste o sută de copii își vor lua rămas bun de la grădiniță

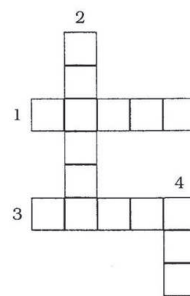
Seria serbărilor de sfârșit de an școlar a început pe 10 mai, la grădinița din Apateu, unde 6 copii și-au luat rămas bun de la educatoarele, doicile și colegii lor și va continua la sfârșitul săptămânii viitoare.

Mai jos vă publicăm datele serbărilor de sfârșit de an, numărul copiilor care vor părăsi grădinițele unde se predă limba română și numărul copilașilor înscrși în grupa mică pentru anul școlar 2013/2014:

Bătănia	31 mai, ora 10.00	16 copii	s-au înscris 12 copii
Chitighaz	1 iunie, ora 9.00	36 copii	10 copii
Micherechi	31 mai, ora 17.00	16 copii	11 copii
Aletea	31 mai, ora 17.30	7 copii	1 copil
Apateu	10 mai	6 copii	12 copii
Cenadul			
Unguresc	1 iunie, ora 9.00	9 copii	8 copii
Săcal	8 iunie, ora 9.00	3 copii	6 copii
Jula	24 mai, ora 16.00	31 copii	19 copii

Despre vreme

1. Astrul zilei, de la care primim lumină și căldură.
2. Picături de apă care cad din nori.
3. Cum este cerul când nu sunt nori?
4. Poate fi alb și pufos sau cenușiu, de ploaie, și plutește pe cer.

A fost odată un șoricel de bibliotecă. Era un șoricel de bibliotecă fiindcă așa dorise mama lui. Ea îl trezea dimineața devreme și îi arăta rafturile pline de cărți ce trebuiau devorate.

Șoricelul nu știa de ce trebuiau devorate, dar îi făcea mamei pe plac, fiindcă la sfârșitul unei zile pe trecute în compania cărților groase, primea un păhărel – cât un degetar – cu lapte nespuns de dulce.

Înainte de a roade paginile cărților, șoricelul avea datoria de a le citi; pare-se pentru a aduna multe cunoștințe și a deveni, astfel, primul savant din lumea rozătoarelor. Evident, după exemplul strălucit (și, mai ales, bine plătit) al șoricelului bucătar.

Însă un lucru nu prea mergea în toată afacerea asta: râvna mititelului nu era pe măsura râvnei mamei sale, care începuse deja să dea interviuri în fața unui ciob de oglindă:

Șoricel de bibliotecă

– Fiul meu a dat gata, până acum, trei rafturi de bibliotecă. E specialist în matematică și astronomie, în chimie și botanică. Germana o chițăie cursiv, la fel

și engleza. Doar partiturile pentru pian nu le-a putut digera încă. Sărăcuțul, nici să doarmă nu mai are timp, dar îl înțeleg: este atât de studios și de ambițios!

În timpul acesta, ceilalți șoricei alergau netulburați prin podul casei, printre jucării vechi și manuale școlare, apoi ieșeau în câmp, unde li se pierdea urma pentru câte o zi întreagă. Seara se întorceau acasă, „prăpădiți și la fel de proști”, după cum li se dădea de înțeles, fără însă a le fi refuzată porția de caș-

caval furat cu mare demnitate din camera proprietarilor.

Păhărelul cu lapte, îl primea, se înțelege, doar șoricelul de bibliotecă, deoarece se trudea nespuns pentru o carieră de succes, cât mai departe de hotarele acelei case modeste, care îi ținea pe toți.

Într-o zi, însă, ce să vezi? Proprietarul cel bătrân, care nu mai dădu prin bibliotecă de vreun an de zile, intra pentru a căuta o carte cu povești. Când să o apuce, prinse coada micu-

țului savant, care nu avu nici timp, nici pricepere să scape și acum se legăna cu capul în jos, chițăind după ajutor.

– Ce-mi faci dumneata aici? îl întrebă omul mirat, cu ochii la rafturile de pe care dispăruseră cărțile sale cele mai scumpe.

– Eu? Studiez! răspuse șoricelul de bibliotecă, nutrind speranța că omul îl va elibera pentru totdeauna de această corvoadă!

– Sper că nu mi-ai mâncat și cartea cu povești! Dacă mi-ai mâncat-o și pe aceasta, nu scapi viu de aici!

– Nu, pe asta nu, zise el ușurat, mama a zis că nu-mi este de niciun folos acolo unde vreau eu să ajung!

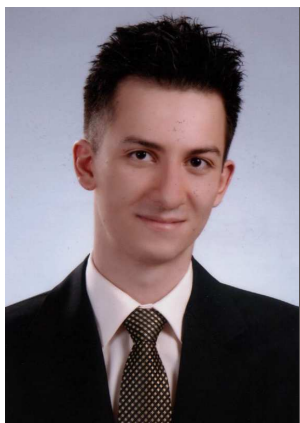
– Bine, atunci îți dau drumul! răsă omul. Spune-i mamei tale că biblioteca mea este prea mică pentru un șoricel atât de ambițios ca tine. De aceea, ar fi bine să vă mutați într-o casă mai mare.

– O să-i spun, domnule! Dar, vă rog, la plecare, puteți să-mi dați și mie să citesc ceva mai ușor?

Așa se face că micul rozător de bibliotecă primi cartea cu povești, descoperi pasiunea cititului, apoi pe a scrisului și, în ciuda mamei sale, care îl voia savant, deveni un simplu și fericit șoricel scriitor.

Daniel și Rokko, cei mai noi posesori ai „Plachetei Bălcescu”

Rokko Rokszin

– Ce a însemnat pentru voi să fiți distinși cu „Placheta Bălcescu”?

Daniel: – Oricare premiu oferit de școala mea este o mare onoare, iar „Placheta Bălcescu” este cea mai prețioasă, fiindcă e cea mai veche, cu cea mai mare tradiție, și este votată de întregul corp profesoral. În spatele oricărui premiu câștigat stă multă muncă, și e bine când ți se recunosc strădaniile, indiferent de domeniu.

Rokko: – Pentru mine a însemnat o recunoștință pentru munca și activitatea, pe care le-am depus de-a lungul anilor de liceu. Prin înmânarea acestei prețioase distincții, mă îndrept cu mare încredere spre obiectivele mele. Pe această cale aș dori să le mulțumesc profesorilor mei de la liceu, pentru că m-au îndrumat, m-au sfătuit în acești patru ani.

– Ne apropiem de sfârșitul examenelor de baka-

Liceul „Nicolae Bălcescu” din Jula acordă anual distincția „Placheta Bălcescu” acelor elevi, care pe parcursul anilor de liceu au obținut rezultate exemplare la învățătură și în domeniul activităților extrașcolare. Această distincție este înmănată de către directoarea *Maria Gurzău Czeglédi* în cadrul serbării de adio. Anul acesta, cu „Placheta Bălcescu” au fost distinși doi elevi, *Daniel Repisky* și *Rokko Rokszin*, pe care am reușit să-i interviuăm în toiul examenelor de bacalaureat.

laureat, proba în scris. Cum v-au reușit aceste examene?

Daniel: – În ziua de 24 mai am avut ultimul examen în scris la limba italiană, pe care am început să o învăț din anul 9. Din limba engleză anterior am reușit să obțin atestat de limbă la nivel mediu, așa că la liceu am început să studiez italiana. Îmi place limba, deși gramatica nu e așa de ușoară. Am dat examen de bac fiindcă punctele contează la admitere. Până acum mi-au plăcut temele primite la probele în scris,

deși la maghiară, pentru înțelegerea de text ni s-a părut cam scurt timpul, ținând cont de greutatea întrebărilor. La matematică, anul acesta au fost și teme neașteptate, dar cred că probele de până acum mi-au reușit destul de bine la toate disciplinele.

Rokko: – Examenele la română, maghiară și matematică le-am scris la liceu, iar la istorie și limba engleză am dat la nivel ridicat. Niciun examen nu a fost prea greu, sper că mi-au reușit bine. Pentru mine, fiecare punct contează.

Primarii-elevi ai Julei: în 2011 a fost ales Rokko, iar în 2012 Daniel

– Unde vreți să vă continuați studiile?

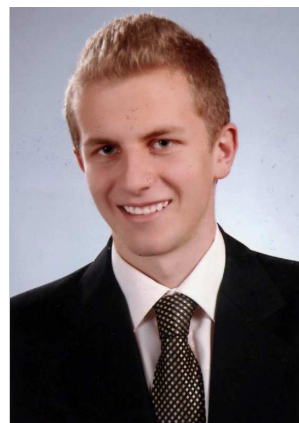
Daniel: – Studiile doresc să mi le continui la Universitatea din Seghedin ori la cea din Debrețin, la științe economice, comerț și marketing ori la turism.

Rokko: – Aș dori să devin student la Facultatea de Economie din cadrul Universității Corvinus din Budapesta. Deși prefer să trăiesc într-un oraș mic, cum este de exemplu Jula, în zilele noastre, pentru un tânăr este inevitabil să trăiască în capitală.

– Anii de liceu au trecut cu multe împliniri. Cum vi s-au părut acești patru ani?

Daniel: – Am fost elev la o școală foarte bună, cu profesori devotați, atenți la noi, într-o clasă formidabilă. Lăsam în urma noastră clipe de neuitat, care cu anii, sunt sigur, vor reveni mereu în amintirile noastre. Școala ne-a organizat multe programe frumoase și numai acum ne dăm seama că anii de liceu s-au terminat pentru noi. E ciudat că nu mai trebuie să intrăm la ore, totuși e bine că mai avem întruniri cu profesorii la disciplinele de bacalaureat. E ciudat și să-ți vezi colegii de școală cum intră la ore, dar se bucură cu toții când ne văd. Cred că aici e una dintre puterile acestei școli: elevii se iubesc foarte mult, dar simțim și dragostea profesorilor.

Rokko: – Nu se pot descrie acești patru ani. Am

Daniel Repisky

glumit mult, am trăit multe aventuri, dar am vărsat și lacrimi în unele momente. Peste mulți ani, îmi voi aminti cu drag de cei 23 de colegi de clasă.

– Ce planuri aveți pentru viitor?

Daniel: – Primul meu scop este să reușesc cât mai bine și la probele orale, ca să obțin punctele necesare pentru admitere la Universitatea din Seghedin. Apoi să termin studiile universitare cu rezultate cât mai frumoase, ca la urmă să înființăm o firmă cu prietenii mei. Viitorul mi-l imaginez în lumea afacerilor. Pe lângă studii aș dori să joc fotbal și pe mai departe, să am o familie și o viață fericită. Sunt convins că am primit multe sfaturi și învățături, care mă vor ajuta pe calea aleasă.

Rokko: – Nu spun că vreau să devin un economist, deoarece pentru mine ar fi o profesie foarte plictisitoare. Mi-aș dori să am șansa de a lucra într-un mediu european, unde aș putea să îmi pun în evidență capacitățile mele. Am o mulțime de planuri, asta e sigur.

A. Cioca

Liceul „N. Bălcescu” pe Internet
www.balcescu.sulinet.hu

S-a modificat termenul de înaintare a dosarelor pentru bursa de studii

După cum v-am informat, Ministerul Administrației Publice și Justiției din Ungaria lansează și în acest an Bursa de Studii pentru Naționalități. Bursa pentru liceenii de naționalitate, fondată de către vicepremierul *Navracsics Tibor*. Bursa are ca scop sprijinirea elevilor talentați ai școlilor medii de naționalitate. Termenul de înaintare s-a schimbat, dosarele pot fi predate până în data de 15 iulie 2013, și nu până în 15 mai, cum a fost anunțat anterior.

A.C.

În anul 2009, numele de Andrei a fost cel mai frecvent prenume de băiat ales de părinții din România pentru bebelușii lor. La fete, cel mai frecvent a fost Maria. Urmează Alexandru și Ionuț la băieți și Andreia și Elena la fete, potrivit Direcției pentru Evidența Persoanelor și Administrația Bazelor de Date, citată de site-uri dedicate părinților.

Gândite sau alese printr-o întâmplare

Alegerea numelui copilului este un proces foarte interesant din punct de vedere psihologic, spune psihoterapeutul Cristina Negoită. „Numele copilului poate reprezenta «misiunea» sau «rolul» pe care l-ar dori pentru acesta. De multe ori, numele copilului poartă încărcătura pe care părinții i-o atribuie. El poate fi urmașul unor membri semnificativi din familie, purtând numele acestora și ducând mai departe misiunea lor, sau poate purta un nume ce are o rezonanță și un scop special pentru părinți: «Te vei numi Alina, pentru că rolul tău este să ne alini la bătrânețe», explică psihologul.

Cristina Niculescu, publisher al www.sfatulparintilor.ro, spune că nu există reguli în ceea ce privește planificarea numelui copilului. „Unii părinți fac liste și tabele de nume, se documentează cu privire la semnificațiile fiecăruia în diverse culturi, ca să fie siguri că îi oferă copilului lor șansa la un destin bun și prin numele pe care îl va purta. Alții spun că l-au decis într-o clipită, ca urmare a unui eveniment pe care l-au interpretat drept semn, cum ar fi un desen cu cretă pe asfalt reprezentând o prințesă, deasupra căreia scria «Alessia», spune Cristina Niculescu.

Se întâmplă ca bebelușul să primească mai multe nume doar ca să nu se supere nici nașii, nici părinții, nici bunicii. Din observațiile ei, cei mai mulți copii au două nume, de obicei al doilea fiind al unui sfânt, obicei bine păstrat încă. De asemenea, în ultima perioadă, a simțit o revenire a numelor românești, în detrimentul celor de inspirație străină: „Maria, Alexandra, cu derivatul Alexia/

Numele, o „ștampilă” pe viață

Înainte de a hotărî cum își vor boteza bebelușul, cei mai mulți părinți fac liste, analizează semnificațiile și se gândesc la origini. Alții îl aleg printr-o întâmplare. Românii păstrează încă obiceiul de a le da copiilor două nume, unul dintre ele fiind al unui sfânt. Iar în ultima perioadă au revenit la numele românești.

Alexandru, Ștefan, Andreea, Daniel, Adrian, Ioana, Adriana, Nicoleta, Irina, Mihaela, Loredana, Vicențiu și Darius, dar, în pondere mult mai mică, și Bianca, Francesca și Alessia, pentru că, după cum spune una dintre mămici, «e internațional și nu se știe unde va ajunge să trăiască fetița».

Cele mai uzuale nume în lume

În Marea Britanie, în 2010, cele mai frecvente nume au fost Oliver și Olivia, iar în Danemarca, cele mai uzuale au fost William și Ida. În Cehia avem Tereza și Jan, în Germania – Leon și Mia, în Grecia – Georgios și Maria, în Olanda – Sem și Sophie, iar în Rusia – Aleksandr și Anastasia. În Franța se estimează că, în acest an, cele mai folosite nume vor fi Lucas sau variațiile Luca, Luka sau Lukas, pentru băieți, și Emma, în cazul fetelor.

Surse de inspirație

Pentru că numele îl diferențiază pe micuț de ceilalți copii de vârsta lui, uneori părinții se gândesc și la nume de domnitori sau ale unor figuri istorice care să nu fie în trend, dar care să aibă semnificații puternice – Decebal, Hanibal, Caius, Corvin, Cleopatra sau nume inspirate din natură – Brăduț, Stejărel, Mugurel sau Codruț. Vedetele le dau și ele idei părinților, așa că

există și bebeluși numiți precum copiii celebrităților autohtone – Aela, fiica interpretului Gabriel Cota-biță; Raris, fiul cântărețului Cătălin Crișan; Aris Melkior, fiul jurnalistei Andreei Esca; Una, fiica jurnalistului Mircea Toma; Chelsea, fiica antrenorului de fotbal Dan Petrescu; Marilu, fiica antrenorului de fotbal Răzvan Lucescu, precum și Calina, fata creatoarei de modă Catina Roman.

Moș Nicolae, fiul lui Moș Crăciun

De ce este important numele pe care îl purtăm

Numele de botez are un rol semnificativ asupra noastră, dar mai ales asupra modului în care suntem percepuți de ceilalți, spun psihologii, dar și studiile, care arată, astfel, de ce este atât de importantă alegerea pe care o fac părinții la nașterea copilului. Un nume plăcut, care simbolizează curaj, putere, frumusețe, îi poate da încredere posesorului în anumite momente din viață. Pe de altă parte, un prenume ciudat, care simbolizează ceva neplăcut într-o altă cultură sau care în asociere cu numele are un efect ciudat îl poate influența negativ pe posesorul acestuia. Oamenii își creează o anumită impresie despre ceilalți, în funcție de numele pe care aceștia îl poartă.

(Sursa: ziarul Adevărul)

5 statistici și 5 superstiții de Constantin și Elena

Cinci statistici...

1. 640.518 bărbați și 1.160.116 femei își aniversează onomastica de sărbătoarea Sfinților Mari Împărați Constantin și Elena;

2. Avem mai multe Elene decât Constantini: potrivit datelor Ministerului Administrației și Internelor, 884.229 de persoane poartă numele de Elena și doar 495.656 poartă numele de Constantin;

3. Cele mai puțin numeroase persoane care își aniversează ziua de Constantin și Elena sunt cele numite Costeșu – ceva mai mult de 300 de persoane;

4. Avem doar ceva peste

80.000 de persoane numite Costel, dar există aproape 125.000 de Ileana și 70.000 de Lenuța;

5. Alte date: peste 53.000 de femei poartă numele de Constanța și peste 33.000 de bărbați se numesc Costică; peste 26.000 de persoane se numesc Costina și peste 20.000 Costin; peste 10.000 – Costinel, 635, peste 4.000 – Leana, aproape 1.500 – Nuți.

...și cinci superstiții

1. Se spune că aceia care vor împărți cruciulițe în ziua de Constantin și Elena vor ieși învingători din orice încercare;

2. Ziua de Constantin și

Elena este ziua în care păstorii hotărăsc cine va fi baci, unde se vor face stănele și pe cine vor angaja să le păzească pe timpul pășunatului;

3. Dacă viticultorii lucrează de Constantin și Elena, graurii le vor distruge strugurii;

4. Este ultima zi în care se mai poate semăna porumb, ovăz și mei, deoarece tot ce se seamănă după această zi se va usca;

5. Pentru a se apăra de forțele malefice, în ziua de Constantin și Elena femeile tămăie și stropesc cu aghiasmă, iar bărbații aprind un foc mare și stau în jurul lui.

(webcultura.ro)

„...dacă viața
e o călătorie scurtă,
atunci trebuie
să o trăim la clasa I”

Așa s-au încheiat confesiunile despre viață și artă ale marelui maestru, Radu Beligan, mărturisite la Sibiu.

„A îmbătrâni, doamnelor și domnilor, este contrariul a ceea ce se crede în mod curent. În tinerețe, la vremea când nu ți-ai definit încă opțiunile, ești împovărat de greutatea tradiției și a adevărilor cu care ai fost îndoctinat. Tânăr fiind, crezi în ideile răspândite, în cele care aleargă pe toate drumurile, ești gata să aderi la tot și la toate. Cade-n spinarea ta greutatea familiei, a tradiției, a grupului din care faci parte, a societății. În ceea ce mă privește am trăit înaintarea în vârstă ca pe o detașare de toate aceste poveri. A îmbătrâni înseamnă a arunca peste bord toate ideile preconcepute, înseamnă a deveni mai ușor, mai liber. Într-un anumit sens, ești mai bătrân când ești mai tânăr și mai tânăr când ești bătrân...”

Care este secretul longevității dumneavoastră? Cât încă mai am răbdare să le răspund, le spun că după mine, secretul biblic al longevității este iubirea. Cred că suntem pe pământ pentru acest motiv: să iubim. Spun adesea celor ce vor să mă asculte: iubiți ce vreți, dar iubiți! Nimic nu este mai dezastruos decât infirmitatea inimii.”

* Cugetări duhovnicești *

„Nu greșelile altora ne scot din răbdări, ci puțină noastră răbdare; ne cheltuie și răbdarea pe care o mai avem.”
(Arsenie Boca)

Români din Otlaca-Pustă pe meleaguri bistrițene

De sărbătoarea „Izvorul Tămăduirii”, la Salva, județul Bistrița-Năsăud, un grup de români din satul Otlaca-Pustă, au răspuns pozitiv invitației prietenilor lor de la Asociația „Image Concept” și primăriei Salva, localitate înfrățită cu Otlaca-Pustă. Delegația de la Otlaca, din care au făcut parte douăzeci de români de la Asociația „Mihai Purdi”, în frunte cu președinta *Eva Bocsor Karancsi*, a fost însoțită la Salva și de primarul *Gheorghe Șimonca* și viceprimărița *Elvira Ardelean*, pentru a participa la hramul mănăstirii „Izvorul Tămăduirii” și la sfințirea noii biserici a stăreției din comuna Salva.

„Evenimentele legate de sărbătoarea hramului de la Salva au început în seara de 9 mai, când am avut ocazia să ajungem și noi fiind primiți cu multă dragoste de către prietenii noștri de acolo, în frunte cu meșterul popular *Virginia Linul*. Noua biserică a mănăstirii, lăcașul de cult este închinat praznicului „Izvorul Tămăduirii” și a fost sfințită a doua zi, pe 10 mai, de către ÎPS Arhiepiscop și Mitropolit *Andrei*, împreună cu ÎPS *Iosif*, Mitropolitul Europei Occidentale și Meridionale, cu PS *Vasile Someșanul* și Preasfințitul *Siluan*, Episcopul nostru, al românilor din Ungaria. La acest eveni-

ment au participat câteva mii de credincioși și multe autorități de la nivel local și central, între care s-a numărat și domnul președinte *Traian Băsescu*. La masa festivă de după sfințirea bisericii am avut bucuria să participăm, alături de 600 de oameni veniți din toată regiunea pentru a sărbători împreună. Am fost foarte încântați de clipele trăite la Salva. Vizita noastră în această zonă a durat patru zile, între 9-12 mai. Am fost cazați la un

hotel din orașul Năsăud, de unde am avut posibilitatea să facem mici excursii. În zonă am trecut pe la mănăstirile și bisericile din zonă, am vizitat Casa memorială *George Coșbuc*, am vizitat muzee și ne-am bucurat de aerul proaspăt de pe aceste meleaguri și de dragostea și căldura sufletească cu care am fost primiți”, ne-a mărturisit *Eva Bocsor Karancsi*, președinta Asociației românești din Otlaca-Pustă.

A. Butar

Badea Cârțan: De trei ori am fost la Maica Roma...

Fragment din interviul acordat de Badea Cârțan revistei „Poporul român”, cu doar câțiva ani înainte de moarte:

17 ani am fost cioban, am păzit pe Bărăgan câte 3-4 sate de oi. În 1877 mă uitam cum se bat românii pe malurile Dunării. Acolo, pe câmpurile Bărăganului, am citit „Istoria românilor” și alte cărți. În 1878, am venit acasă, am tras sort și am jurat. Am cătănit în Bosnia. În 1881, m-am liberat. Era tocmai conferință la Sibiu, că se luase iară pricină între români și unguri. Până în 1893 am stat pe-acî, pe la noi, apoi iar m-am dus în țară. Vine '94, și cu el, Memorandul. Eu urmăream din doască în doască daravelile și eram necăjit că, ziceau ei întruna, suntem neam rău de oameni noi, românii. Ce-team eu, nu-i vorbă, multe bune și frumoase, da nu le prea credeam. Îs eu așa, un fel de Toma.

De-aceea mi-am zis: „Tu trebuie să te duci la Roma, să vezi: ai tu tată, ai tu mamă?”. Și-apoi am văzut, dragii mei... De trei ori am fost la Maica Roma. Ultima oară, eu am dus coroana de bronz până la Columnă și mergeam în fruntea tuturor, așa îmbrăcat de cioban, cu hainele mele. Mi-au cumpărat un costum, da le-am spus să nu cheltuiască, că și-așa nu umblu cu sărăcii de acelea nemțăști. La București am fost de peste o sută șaptezeci de ori. Bucureștiul și Roma ar trebui să le vadă tot românul, că dacă nu știe de Moșu-său și de Tată-său, zici de el că-i orfan. (APIR)

♦ ♦ ♦

„Gheorghe Cârțan cunoscut și sub numele de Badea Cârțan a fost un țăran originar din Cârțișoara (Sibiu), unde s-a născut în anul 1849. Acest cioban simplu a rămas în istoria românilor ca un luptător pentru unirea românilor din Transilvania cu cei din Vechiul Regat, toată viața sa dedicând-o acestui scop.

Într-o vreme în care românii din Transilvania aparțineau Imperiului Austro-Ungar și nu se bu-

Badea Cârțan în 1899

curau de drepturi, Badea Cârțan a folosit cea mai eficientă armă: cartea. Badea Cârțan, care a îndrăgit cu patimă cartea, cartea românească și cartea de istorie, a trecut timp de 30 de ani de mai multe ori munții, din porunca inimii, aducând din Vechiul Regat în Transilvania, în traistă, sute de cărți românești. Ajuns de mai multe ori la București, el a cunoscut mai mulți oameni de cultură, de la care a învățat istoria românilor și mai ales ideea romanității poporului român.” (Wikipedia)

„În 1877, își donează turma de oi armatei române și pleacă la luptă, ca voluntar, în Războiul de Independență. Dar isprava pentru care a devenit celebru a fost alta. În data de 3 ian-

nuarie 1896, părăsește pe jos satul natal, și se îndreaptă spre Roma, trecând prin Timișoara, Budapesta, Tirol, Alpii Sloveni, Apenini, Genova, Pisa, Livorna. După 45 de zile, ajunge, seara târziu, în fața mult visatei Columne a lui Traian, din Orașul Etern.” (Adevărul)

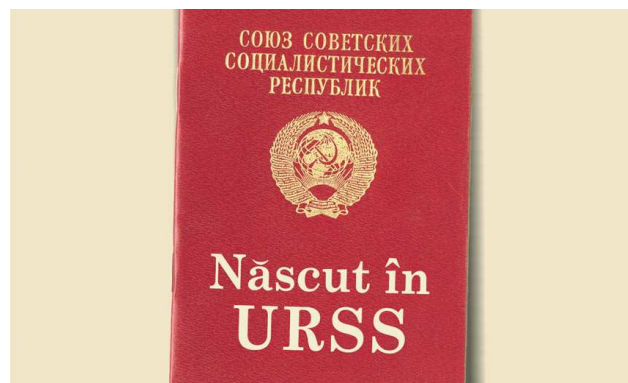
„Cum era singur și a nimănui, cum se făcuse seară, s-a așezat pe trotuar și s-a culcat la picioarele Columnei. A doua zi dimineața, trecătorii, poliștii, zia-riștii, au avut o revelație: un țăran din Corjați, un dac la picioarele Columnei lui Traian. Presa din Roma a scris în ziua următoare: *Un dac a coborât de pe Columnă: cu plete, cu cămașă și cușmă, cu ȋlari și cu opinci*. I s-a publicat fotografia, i s-au luat interviuri. Badea Cârțan a făcut senzație la Roma. A fost invitat la mediile politice, culturale, jurnalistice din Italia, fiind primit cu simpatie și prietenie.

În anul 1911, la 62 de ani, Badea Cârțan s-a stins din viață, fără a mai apuca să vadă ziua întregirii tuturor românilor. A fost înmormântat în cimitirul de la Sinaia, pe mormântul său fiind trecute următoarele cuvinte: „Badea Cârțan doarme aici visând întregirea neamului său”. (Wikipedia)

Cartea săptămânii

Vasile Ernu: Născut în URSS

Recent a apărut ediția a IV-a a volumului „Născut în URSS” a lui Vasile Ernu, reeditată de Editura Polirom.

„Născut în URSS” e una dintre rarele lucrări postdecembriste care încurajează rezistența critică împotriva caricaturizării propriului trecut, împotriva autocolonizării spațiului cultural românesc cu ideologeme preluate din repertoriul „taberei victorioase” a Războiului Rece. Raritatea unor asemenea apariții vreme de cincisprezece ani de „libertate” postcomunistă, și felul în care majoritatea reacțiilor de până în prezent urmează același format, ținând întâi să se dezică de „comunism” înainte de pronunțarea oricărei interpretări referitoare la textul în suși al lui Vasile Ernu, sunt, de altfel, indicii directe ale greutateii ideologice care apasă și limitează câmpul cultural românesc actual.

Volumul a fost recom-pensat cu Premiile pentru debut acordate de Uniunea Scriitorilor și revista România literară pe anul 2006.

„Născut în URSS” este cartea-manifest a unei identități în răspăr. Chiar dacă autorul ei nu va mai publica nimic (ceea ce nu cred!), el poate sta liniștit. Punctul ochit – memoria colectivă – a fost bine lovit, iar mesajul deja asimilat. Deși (îmi șoptește un drăcușor) e mai reconfortant să scrii în numele URSS-ului pierdut decât să scrii – ca (încă) tânăr român din România – în numele comunismului autohton...” (Paul Cernat)

„Născut în URSS” se ci-

tește pe nerăsuflăte și cu bun folos intelectual. Bancurile geniale abundă, Ilf și Petrov sunt la ordinea zilei și, în general, fiecare strat al vieții în Uniunea Sovietică este descompus într-o sumedenie de întâmplări și istorioare cu tâlc, excelent narate de autorul debutant. Dincolo de acest savuros desfășurător, există însă și reflecții de mare profunzime, analiza, de pildă, a raportului libertate-interdicții arătând acuitate și acuratețe critică.” (Daniel Cristea-Enache)

„Ceea ce încerc să fac este un fel de arheologie a vieții de zi cu zi a Uniunii Sovietice, ca o metaforă a culturii și civilizației sovietice. Textul, scris în maniera unui «gen eretic», încearcă să sintetizeze teme, eroi, situații, amintiri, lucruri și cuvinte-cheie sub forma unor piese de puzzle. Deși fiecare piesă-text poate fi citită separat, întregul nu poate fi văzut decât montând piesă cu piesă. Acest ansamblu nu are pretenția de a construi o imagine exhaustivă, obiectivă și exactă a ceea ce a fost cultura sovietică. Este o arheologie subiectivă, personală care vrea să dea doar contururi, starea de spirit, modul de a gândi și de a vorbi al unei culturi, să creioneze mentalitatea culturală sovietică. Această arheologie nu propune o cheie de înțelegere, o judecată morală sau valorică, ci doar induce o familiarizare care ne poate ajuta pe toți să înțelegem mai bine ce a fost Uniunea Sovietică și ce înseamnă lipsa ei.” (Vasile Ernu)

TV

ADELA

Adela

Vineri, 24 mai, ora 20.00, PRO Cinema

Drama o constituie imposibilitatea unei iubiri; doctorul Emil Codrescu a reîntâlnit-o pe Adela cu 20 de ani mai tânără, pe care o cunoscuse pe când era copilă. Între cei doi se înfiripă o idilă, dar după multe ezitări lucrurile se opresc în acest stadiu. Mircea Veroiu se substituie lui Ibrăileanu cu mijloacele cinematografice și cu recunoscutele sale calități plastice.

Zestrea domniței Ralu

Sâmbătă, 25 mai, ora 20.00, PRO Cinema

După o spectaculoasă evadare pusă la cale de Anița (Marga Barbu), Răspopitul (Toma Caragiu) și Parpanghel (Jean Constantin), căpitanul Anghel (Florin Piersic) pornește din nou spre urmele banilor. Răpind-o pe Caliopei (Carmen Maria Struja), Șaptecai cere în schimb eliberării bijuteriile cumpărate de soțul ei, Ianis (Constantin Codrescu) la Viena. După o serie de întâmplări spectaculoase, Anghel reușește să fure prețioasa zestre a domniței Ralu (Aimee Iacobescu).

Grăbește-te încet

Sâmbătă, 25 mai, ora 23.30,

TVR Internațional

Un bărbat important, grăbit totdeauna, dar mai ales când este la volan, calcă un pieton ciudat: un tânăr globe-trotter, aiurit, care calcă ferm, dar pe unde nu trebuie, pe șoseaua largă. După ce ezită o clipă, întors la locul faptei, bărbatul de la volan nu-și mai găsește victima. Ca din senin, totuși, victima apare în viața bărbatului, bulversând o întreagă familie, cu încurcături dramatice și comic-sentimentale. (Cu Tamara Buciuceanu, Tania Filip, Stela Popescu, Ștefan Mihăilescu-Brăila)

FESTIVAL

Festivalul Berii Timișoara 2013

Vineri, 24 mai – duminică, 2 iunie
Timișoara, Stadionul Dan Păltinișanu

Cap de afiș al Festivalului Berii de la Timișoara din acest an este nimeni altul decât Goran Bregovic. Acesta va concerta pe data de 25 mai.

Program concerte Festivalul Berii,
Timișoara 2013

24 mai – Concert Zdob și Zdub
25 mai – Concert Goran Bregovic

26 mai – Concert Pasărea Colibri și Călin Bercean

27–30 mai – Concert Silviu Pasca & Band și alți artiști locali (Zilele artizanilor și talentelor locale)

31 mai – Ansamblul Timișului de Ziua Mâncării Tradiționale

1 iunie – Concert Holograf

2 iunie – Concert Cargo

CONCERT

Loredana

Vineri, 31 mai, ora 23.00

Arad, Club Renaissance, Unirii nr.18

Clubul Renaissance din Arad vă invită pe 31 mai la o superbă petrecere culminând cu un super concert Loredana.

O VOCE ROMÂNEASCĂ

Viața și tradițiile românilor din Ungaria

27 MAI, LUNI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Montaj de muzică populară 17.55: Încheiere

28 MAI, MARTI (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: „Din 4 colțuri ale lumii” 17.55: Încheiere

29 MAI, MIERCURI (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri 17.10: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

30 MAI, JOI (Tiberiu Boca)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Reportaje, interviuri 17.30: Nota săptămânii semnată de Edda Illyés 17.40: Revista presei 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

31 MAI, VINERI (Ștefan Crâsta)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Știri, date meteo 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: Sport 16.30: Reportaje, interviuri 17.00: Știri, date meteo 17.10: Marieta Gavra: „Femei celebre” 16.30: Reportaje, interviuri 17.50: Interviul zilei (reluare) 17.55: Încheiere

1 Iunie, SÂMBĂTĂ (Adam Bauer)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Programul bisericilor ortodoxe și al adunărilor baptiste 16.15: Evenimente calendaristice 16.25: „Pe unde Europei” – emisiune euroregională realizată de studiourile de radio din Timișoara și Seghedin 17.55: Încheiere

2 Iunie, DUMINICĂ (Iulia Kaupert)

16.00: Introducere, cuprins 16.05: Pastorală la Învierea Domnului 2013 – Montaj despre Postul Mare – Program despre tinerii ortodocși din Micherechi 17.55: Încheiere

Ecranul nostru

miercuri, 29 mai, m1, ora 12.55
joi, 30 mai, Duna TV, ora 7.05

În comuna timișeană Giroc s-a organizat pentru a șasea oară Festivalul „În glas de toacă”, lansat pentru cei ce vor să-și măsoare talentul în mănuitul ciocănelor de lemn. La evenimentul din 30 aprilie, pentru prima dată în istoria festivalului, a participat și un mic grup de credincioși ortodocși români din Micherechi, conduși de secretarul episcopal, părintele Visarion.

Realizator: Ștefan Crâsta

Nu răspundem pentru eventualele modificări în programele radio și tv!

Abonați-vă la E-Foaia la prețul de anul trecut!

„E-Foaia” este varianta electronică a „Foi” tipărite. Cititorii „E-Foi” vor avea avantajul că vor putea citi paginile revistei în color și cu o zi mai devreme decât ceilalți abonați. „E-Foaia” va cuprinde și acele articole și fotografii, care în ediția online nu apar.

„E-Foaia” este realizată în format PDF și poate fi citită cu programul gratuit Adobe Reader, cu ajutorul căruia puteți să căutați expresii sau conținuturi, dar puteți și printa toată revista.

Abonamente la „E-Foaia”:

3 luni – 1200 ft

6 luni – 2000 ft

12 luni – 3500 ft

Glume

Probleme cu memoria

Trei surori bătrâne stăteau împreună, în aceeași casă. Într-o seară, una dintre ele își pregătește o baie, pune un picior în apă, se oprește și tipă la celelalte:

– Heei, eu intram acum în baie sau ieșeam? Una dintre celelalte două surori, aflate la parter, răspunde:

– Nu știu, stai să vin sus să vad.

Începe să urce scările, dar pe la jumătate se oprește și întreabă:

– Hei, eu urcam scările acum sau coboram?

A treia își zice în sine ea: „Doamne ferește, ce v-ați prosti amândouă” și bate de trei ori în lemn. Apoi, cu voce tare:

– Stați să văd întâi cine e la ușă și apoi vin eu să vă ajut...

Moda de azi

– Tineretul din ziua de azi se îmbracă groaznic! De exemplu, acest tânăr.

– Acesta e fiica mea!

– Mă scuzați, nici nu am știut că sunteți tatăl ei.

– Nu sunt tatăl, sunt mama.

Pe urmele românilor din Cehia

Obținerea unei burse doctorale în cadrul Universității „Lucian Blaga” din Sibiu mi-a oferit posibilitatea de a cerceta cultura și civilizația românilor din afara granițelor țării. Colaborările mai vechi și fructuoase cu doamna *Emilia Martin* m-au făcut să aleg, pentru început, zona Jula – Bichišciaba, efectuându-mi stagiul sub îndrumarea specialiștilor de la Muzeul „Munkácsy Mihály”. Șederea la doamna *Cornelia Taga*, care știe foarte bine limba română, colaborarea cu Uniunea Culturală a Românilor din Ungaria și cu redacția „Foaia românească”, vizitarea satelor din împrejurimi, dar și primirea deosebită și ajutorul de care m-am bucurat din partea echipei condusă de domnul *Miklós Cseri* de la Muzeul Ungar în aer liber din Szentendre, m-au făcut să mă simt aproape ca acasă. Pentru complexitatea și interdisciplinaritatea cercetărilor am ales să merg și în Cehia, la Muzeul în aer liber al Valahilor din Rožnov pod Radhoštěm. În urma discuției cu doamna muzeograf *Alena Divinová* am aflat lucruri interesante despre care merită să precizăm câteva aspecte.

Este bine cunoscut faptul că termenul de valah era folosit încă din evul mediu cu referire la populația de origine română stabilită de-o parte și de alta a Dunării. Ungurii foloseau pentru valah termenul de Oláh. Valahii, ale căror principale ocupații erau agricultura și păstoritul, au avut o puternică influență socială, culturală și lingvistică asupra populației din regiunea Moravia-Silezia, partea de est a acesteia fiind denumită, ulterior, Valahia.

Despre Rožnov pod Radhoštěm – recunoscut pentru zerul cald de oaie care vindeca bolile de plămâni – se spune că este inima Valahiei, un fel de Valahia în miniatură, datorită întemeierii localității odată cu prima colonizare a valahilor veniți în secolul al XIII-lea din sudul României. Începând cu secolul al XVI-lea, valahii au avut un rol esențial în dezvoltarea civilizației pastorale din preajma așezării Rožnov, pe Munții Radhošť și Černá, păstoritul intrând în declin în secolul

al XIX-lea, odată cu importul de lână și bumbac. Monumentele de arhitectură pastorală au atras atenția fraților Jaroněk – fondatorii Muzeului Valahilor – care au decis, în 1925, după modelul primului muzeu în aer liber din lume, Skansen din Stockholm, să salveze construcțiile tradiționale prin transferul acestora în parcul municipal.

În prezent, Muzeul Valahilor este alcătuit din trei sectoare. Primul este reprezentativ pentru arhitectura din lemn de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul secolului XX, a orașelor din Moravia locuite de valahi. Al doilea sector, inițiat în 1962 și deschis pentru public în 1972, redă foarte bine imaginea unui sat de valahi din Moravia secolelor XVIII–XX și pune accent pe revigorarea meșteșugurilor tradiționale și a artei populare, pe cultivarea pomilor fructiferi și pe prelucrarea după rețete arhaice a lânii și a laptei de oaie. Cel de-al treilea sector sugerează

diversitatea ocupațională a valahilor prin reconstituirea unei văi a morilor de apă: mori pentru făină, pentru prelucrarea lânii, pentru tăiat lemne, pentru forjarea fierului brut și pentru realizarea uneltelor din fier, toate fiind încă funcționale.

Muzeul Valahilor este un ansamblu unic de gospodării, clădiri de utilitate publică și monumente de

tehnică tradițională, care reușește să redea identitatea valahilor, modul de viață al acestora, evoluția arhitecturii de lemn, a tehnicilor de construcție,

relația dintre om și mediul înconjurător, specificul ocupațional, dezvoltarea meșteșugurilor casnice și a celor specializate.

Andreea Buzaș

